12.4.2021

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

LVM2020-00576

Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta –Kohti hiilineutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa

VR-Yhtymä Oy (VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

VR:n näkemyksen mukaan selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda2030:sta on kattava. VR pitää tärkeänä, että kansalliset konkreettiset toimenpiteet kytketään YK:n kestävän kehityksen toimenpiteisiin ja kuvataan, miten ne edistävät kutakin kestävän kehityksen tavoitetta. Elinkeinoelämällä ja yritysten sitoutumisella kestävän kehityksen tavoitteisiin on merkittävä vaikutus niiden toteutumisen varmistamiseksi.

VR:n vastuullisuustyötä ohjaavat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, ja olemme yhtiönä sitoutuneet hallituksen tavoitteeseen hiilineutraalista Suomesta vuoteen 2035 mennessä. Vuonna 2020 liityimme YK:n kestävän kehityksen tavoitteita tukevaan Global Compact -aloitteeseen, jolla ilmaisemme tukemme ihmisoikeuksien, työelämän sääntöjen, ympäristönsuojelun ja korruptionvastaisen toiminnan edistämiseen.

Selonteon toimenpiteet liikenteen osalta ja VR:n huomiot

VR kannattaa selonteossa mainittua pitkäjänteisyyttä, kestävän kehityksen politiikan jatkuvuutta ja ylivaalikautista päätöksentekoa, mikä samalla edistäisi liikennejärjestelmäsuunnittelun ennustettavuutta.

Selonteossa on mainittu liikenteen osalta seuraavia toimenpiteitä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Hallitus kasvattaa raideinvestointeja, nostaa liikenneväylien perusväylänpidon rahoitusta pysyvällä tasokorotuksella, parantaa raideliikenteessä tasoristeysten turvallisuutta, jatkaa ratojen sähköistämistä ja valmistelee liikenneturvallisuuden periaatepäätöksen.

- Liikennejärjestelmän toimivuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä kehitetään laatimalla valtakunnallinen 12-vuotinen suunnitelma.

- Edistetään Suomen liikenneverkon kytkeytymistä Euroopan laajuisen liikenneverkon TEN-T:n ydinverkkokäytäviin.

- Suomessa rakennetaan eniten isoimpiin kaupunkeihin, jolloin niiden asukastiheys kasvaa. Tämä luo yhä paremmat edellytykset toimivalle joukkoliikenteelle.

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

12.4.2021

- Hallitus vauhdittaa liikenteen sähköistymiskehitystä.

Näiden sinänsä hyvien ja kannattamiemme toimenpiteiden lisäksi haluamme tuoda esiin seuraavia seikkoja:

Kestävän liikenteen näkökulmasta Liikenne 12 -suunnitelman raideliikennepainotus on oikeansuuntainen ja ympäristön sekä yhteiskunnan kannalta vastuullinen. Kasvavat junaliikenteen matkamäärät ja raiteilla kuljetetut tonnit edistävät vihreää siirtymää vähentämällä liikenteen päästöjä ja samalla kasvattaen liikennejärjestelmän kokonaisturvallisuutta.

Tavoitteenamme on edistää rautatieliikennettä Suomessa ja nostaa sen liikennemuoto-osuus kotimaan liikenteessä yli 10 prosenttiin henkilökilometreistä ja yli 30 prosenttiin tavaraliikenteen tonnikilometreistä vuoteen 2030 mennessä. Suunnitelman rinnalle tarvitaan sekä olemassa olevaan rataverkkoon että uusiin hankkeisiin kohdistuva investointiohjelma, joka konkretisoi edellä mainitut tavoitteet.

Liikennepolitiikan, sääntelyn sekä valtion infrainvestointien tulee niin liikennöitsijöiden kuin niiden asiakkaidenkin näkökulmasta olla pitkäjänteisiä, ennustettavia ja yritysten kilpailukykyä myös kansainvälisesti tukevia. Raideliikenteessä esimerkiksi sähkövedon ympäristöystävällisyyden suhteessa dieselvetoon tulisi heijastua myös ratamaksuihin.

Matkustajaliikenteen kasvun ensisijainen edellytys on kapasiteetin lisääminen pääyhteysväleillä, mikä mahdollistaa matka-aikojen nopeutuksen ja vuorotarjonnan kehittämisen.

Junaliikenteeseen tulee panostaa valtakunnallisen joukkoliikenneverkoston runkona, johon kestävien kaupunkiseutujen kevytraide- ja sähköbussiliikenne kytkeytyvät. Toimivat matkaketjut edellyttävät kunnossa olevaa rataverkkoa, sujuvia, esteettömiä liikenteen solmukohtia ja asemanseutujen kehittämistä liityntäliikenteen tarpeisiin mm. kattavalla sähköautojen latausinfralla.

Ostoliikennettä raiteilla on syytä laajentaa ja ostorahoitustaso nostaa vähintään eurooppalaiselle keskitasolle. Alueellinen lähijunaliikenne edellyttää ensisijaisesti rahoituksen järjestämistä, ratainfran kehittämistä ja modernia, eri asiakastarpeet huomioivaa kalustoa.

Suomen elinkeinoelämän kilpailukykyä parannetaan rataverkkoa modernisoimalla – akselipainoja korottamalla, rataverkon sähköistämistä jatkamalla, ratapihoja kehittämällä ja välityskykyä sekä kaksoisraideosuuksia lisäämällä.

Tulevaisuudessa tulisi vahvasti huomioida uusteollisuusinvestointien räätälöidyt infraratkaisut, joilla voidaan tukea ja parantaa teollisuuden suhteellista kilpailukykyä ja samalla edistää päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

Raideliikennehankkeilla on vahva rooli Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa, jonka tavoitteena on EU:n talouden muuttaminen kestäväksi ja ilmastoneutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä. Elpymistoimien osalta painotetaan

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

erityisesti vihreää ja digitaalista siirtymää. Selonteossa voisivat nykyistä vahvemmin näkyä Green Dealin sekä Smart and Sustainable Mobilityn EU-tason painotukset kestävien liikennemuotojen edistämiseksi.

Junaliikenteellä on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa

Liikenteen osalta Suomi on sitoutunut puolittamaan liikenteen päästöt vuoteen 2030 mennessä ja kuten selonteossakin on todettu, suurin päästövähennyspotentiaali on tieliikenteessä. VR kannattaa tavoitteita, joilla kasvatetaan joukkoliikenteen määrää, vauhditetaan joukkoliikenteen vähäpäästöisen kaluston käyttöä ja edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden sekä käyttövoimien käyttöönoton edellytyksiä.

Ilmastotavoitteiden osalta raideliikenteellä on etulyöntiasema moneen muuhun liikennemuotoon nähden. Joukkoliikenteellä ja erityisesti junaliikenteellä on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa. Junaliikenteen palvelut vähentävät yhteiskunnan päästöjä, kun liikenne siirtyy muista kulkumuodoista raiteille. Esimerkiksi henkilöautoon verrattuna päästöt raiteilla ovat keskimäärin 98 % pienemmät.

VR:n vastuullisuustyötä ohjaavat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

VR:n vastuullisuuden keskeiset osa-alueet ovat turvallisuus, asiakaslähtöisyys, työntekijäkokemus, ympäristövastuu ja yhteiskuntavastuu. VR:lle relevantit YK:n kestävän kehityksen tavoitteet on kytketty antamiimme vastuullisuuslupauksiin ja visioomme alla kuvatulla tavalla:



VR edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitteita mm. seuraavilla tavoilla:

- VR:n tavoitteena on kasvattaa sähköisen joukkoliikenteen ja ympäristöystävällisen raideliikenteen määrää, jota mitataan matkamäärien ja kuljetettujen tonnien kehityksellä. Merkittävän verojalanjäljen ja osingon Suomen valtiolle mahdollistaa kasvava, tehostuva ja kannattava liiketoiminta.

- Rautatieliikenne on turvallinen joukkoliikenne- ja rahtiliikennemuoto ja hyvää turvallisuustasoa ylläpidetään turvallisuusjohtamisjärjestelmän avulla.
- VR huomioi erityisryhmät joukkoliikenteen kehittämisessä.
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on olennainen osa VR:n vastuullista henkilöstöpolitiikkaa.
- VR edistää alueellista saavutettavuutta ja tasa-arvoa ylläpitämällä kestävän kehityksen mukaista liikennettä myös poikkeusolosuhteissa.
- VR osallistuu aktiivisesti niin valtakunnallisten kuin alueellistenkin liikennejärjestelmien kehittämiseen.
- VR on asettanut itselleen kunnianhimoiset ympäristötavoitteet ja pyrkii rautatieliikenteen liikennemuoto-osuuden kasvattamiseen.

VR:n uudet ympäristötavoitteet vuosille 2021–2025

VR määritteli vuosille 2021–2025 uudet kunnianhimoiset ympäristötavoitteensa, jotka edistävät alla mainittuja YK:n kestävän kehityksen tavoitteita.



VR panostaa energiatehokkuuden lisäämiseen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. Ympäristövastuu on VR:n toiminnan ytimessä, ja sen edistämiseksi on tehty työtä jo vuosikymmenten ajan.

VR:n käyttämä sähköveto mahdollistaa laajamittaisesti uusiutuvan sähkön hyödyntämisen kuljetuksissa jo tänä päivänä, ennen sen yleistymistä muihin liikennemuotoihin. Sähköjuna tuottaa vähemmän päästöjä ja kuluttaa vähemmän energiaa kuin muut liikennemuodot. VR on viime vuosina panostanut voimakkaasti myös täyssähköbussiliikenteeseen ja hankkinut täyssähköbussikalustoa kaupunkiliikenteeseen. Lisäksi VR hakee kasvua kevytraideliikenteestä ja aloittaa Tampereen raitiotieliikennöinnin kuluvan vuoden aikana.

VR on jo vuodesta 2008 lähtien käyttänyt uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä eli vesivoimaa. VR myös kompensoi niiden matkustajajunareittiensä kasvihuonekaasupäästöt, joilla ei voida uusiutuvaa energiaa käyttää. Rautatieliikenteelle ilmastonmuutoksen torjunta tuo uusia kasvumahdollisuuksia, kun ihmiset ja yritykset kiinnittävät entistä enemmän huomiota toimintansa hiilijalanjälkeen.

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

12.4.2021

Rataverkon sähköistämisen jatkaminen nopeuttaa kuljetuksia, lisää ympäristöystävällisen rautatieliikenteen kilpailukykyä ja tukee Suomen vientiteollisuutta. Suomen rataverkosta on sähköistetty hieman yli puolet. Rataverkon sähköistämishankkeilla edistetään ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä rautatieliikenteen sujuvuutta ja täsmällisyyttä niin tavara- kuin matkustajaliikenteessäkin.

Juna on tasa-arvoisin liikkumisväline ja juna yhdistää ihmiset taustasta ja asuinpaikasta riippumatta. Jokaisella on mahdollisuus matkustaa junalla reilun hinnoittelun ja maantieteellisesti kattavan rataverkon ansiosta. Toimiva ratainfra, joka mahdollistaa kilpailukykyisen matka-ajan edistää matkailua, työssäkäyntiä ja yleisesti alueiden välistä saavutettavuutta. Rataverkkoa modernisoimalla vähennetään päästöjä ja tuetaan elinkeinoelämän kilpailukykyä.

Kaikki raideliikennettä ja joukkoliikennettä edistävät hankkeet ja toimenpiteet, niin valtakunnalliset kuin alueellisetkin, tukevat osaltaan tavoitetta hiilineutraalista hyvinvointiyhteiskunnasta.

VR-Yhtymä Oy

Jonna Juslin
johtaja, yhteiskuntasuhteet ja kansainväliset asiat

VR-Yhtymä Oy
Postiosoite
PL 488, 00101 Helsinki
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5